

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนใน
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

รัตติกาล ลำอิน และละดา ดอนหงษา

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพิจญ์บัณฑิต

THE CHARACTERISTICS OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE 21ST CENTURY AS
PERCEIVED BY TEACHERS IN THE SCHOOL UNDER NONGBUALAMPHU PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

Rattikarn Lam-In and Lada Donhongsa

Faculty of Education, Pitchayabundit College, Thailand.

E-mail address: u54031390167@gmail.com, Pulada2010@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำนวน 327 คน โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที แบบตัวอย่างอิสระ และ ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีการรับรู้คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 การรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียน

Abstract

The purpose of this research were to 1) Study the characteristics of school administrators in the 21st century as perceived by teachers in the school under Nongbualamphu primary educational service area office 1. 2) Compare the characteristics of

school administrators in the 21st century as perceived by teachers in the school under Nongbualamphu primary educational service area office 1, classified by gender, educational background and work experience. The samples were teachers in schools under Nongbualamphu primary educational service area office 1, 327 people were randomly selected by stratified random sampling. The instrument used in this research was a questionnaire with 5 rating scales with confidence level equal to .99. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and hypothesis testing using the t-test. Independent model and one way variance.

The results of the research were as follows: 1) The characteristics of school administrators in the 21st century as perceived by teachers in the school under Nongbualamphu primary educational service area office 1, in overall and in each aspect, at a high level in all aspects. 2) Teachers in schools with different sex, educational background and work experience perceived characteristics of administrators. Educational institutions in the 21st century as a whole and in all aspects no different.

Keywords: The characteristics of school administrators in the 21st century, Perceived by teachers in the school.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกโดยมีเทคโนโลยี สารสนเทศอันทันสมัยเป็นตัวขับเคลื่อน ทำให้เป็นเหตุให้สังคมสลับซับซ้อนและแข่งขันอย่างรุนแรง โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของคน อัลวิน ทอฟฟเลอร์ (Alvin Toffler, 2538) เพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวประเทศไทยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลกที่ได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน จึงต้องเร่งพัฒนาคุณภาพประชากร ดังเห็นได้จาก แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) คนเป็นศูนย์กลางพัฒนาและน้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญาในการพัฒนาประเทศต่อเนื่อง, มيثุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) พัฒนที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)และการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 มุ่งเน้นนวัตกรรมเพื่อการพัฒนา สำหรับการพัฒนาด้านการศึกษาได้มี พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ 3 (ฉบับที่3) พ.ศ. 2553 เป็นกฎหมายด้านการศึกษฉบับแรกวางกรอบและแนวทางการดำเนินการด้านการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน แบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระและ นโยบายสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งสร้างและพัฒนาคนไทยให้เป็นคนดีและคนเก่ง มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจรวมถึงรักษาดำรงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของคนไทย

โรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนโดยนำ กฎหมายและนโยบายดังกล่าว มากำหนดเป็นแผนการพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้เกิดความรู้และทักษะชีวิตเต็มศักยภาพ โดยเฉพาะทักษะในศตวรรษที่ 21 อันประกอบไปด้วยทักษะ E (4R + 7C) ซึ่งการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้นั้นต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ คือ การบริหาร ผู้บริหาร ครู หลักสูตร โรงเรียน ห้องเรียน (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข ,2557 : 1) ซึ่งการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้นั้นย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยเกี่ยวข้องของหลายประการ เช่น การบริหาร ผู้บริหาร ครู หลักสูตร โรงเรียน ห้องเรียน (ไพพรรณ เกียรติโชติชัย, 2545 : 28-30) ครูต้องปรับการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา (STEM) และ Active Learning ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ ซึ่งผู้บริหาร นับว่าเป็นปัจจัยและแกนหลักที่สำคัญมากต่อการขับเคลื่อนการศึกษาไปสู่เป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นบุคคล ที่จะทำให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งบทบาทสำคัญในการพัฒนาการเรียนและการเรียนรู้ (วิโรจน์ สารรัตน์, 2556) ผู้บริหารสถานศึกษา (Principals) จะต้องมีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาการ การประเมินผล และเทคนิคการสอน มีการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะร่วมกับครู การรวบรวม วิเคราะห์ และการใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ ทำงานร่วมกับครู นักเรียน ผู้ปกครอง สมาชิกในชุมชน และหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้มีความมั่นใจได้ว่าความต้องการในการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคน ได้รับการตอบสนอง

คุณลักษณะของผู้บริหาร ในโลกยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จะต้องมีแนวคิดที่แตกต่างไปจากเดิมให้มากที่สุด เพื่อบริหารจัดการสถานศึกษา ให้เป็นสถานศึกษาแห่งการเรียนรู้ น่าดู น่าอยู่ เป็นสถานที่แห่งการเปลี่ยนแปลง ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาไปทั้งระบบไม่ว่ากลไกการบริหาร ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาคุณภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษา การจัดการสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา การเชื่อมโยงการศึกษากับองค์ความรู้ร่วมกับชุมชน อีกทั้งการมองเห็นสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างเข้าใจและเข้าถึงความแตกต่างไปจากสภาพที่เป็นอยู่ เพื่อเป็นการสร้างความพร้อมให้เกิดขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้องให้มากที่สุดด้วยการนำของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเต็มกำลัง เต็มศักยภาพ และเต็มความสามารถอันสูงสุดผู้บริหารในยุคศตวรรษที่ 21 ต้องมีความเพียบพร้อม ในทุกๆ ด้าน

สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 รับผิดชอบการจัดการศึกษาภาคบังคับในเขตพื้นที่ 3 อำเภอ คือ อำเภอเมืองหนองบัวลำภู อำเภอศรีบุญเรืองและอำเภอโนนสัง มีสถานศึกษา นักเรียน และบุคลากรที่อยู่ในความรับผิดชอบ คือ มีโรงเรียน จำนวน 207 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 26,080 คน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 2,190 คน เป็นหน่วยงานที่บริหารจัดการประสานงานและนำนโยบายจากหน่วยเหนือมากำหนดนโยบายเพื่อขับเคลื่อนการศึกษากับสถานศึกษาและบุคลากรในสังกัดแต่การดำเนินงานที่ผ่านมายังมีปัญหาอุปสรรค คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบางวิชาต่ำ, นักเรียนออกกลางคัน, การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนส่วนหนึ่งยังขาดประสิทธิภาพ, การตรวจติดตาม

ไม่มีประสิทธิภาพ, ขาดการนำเอาการวิจัย หลักวิชาการมาเป็นแนวทางการดำเนินงาน, ครูและบุคลากรส่วนหนึ่งยังขาดความรู้ ทักษะด้าน ICT, ระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนส่วนหนึ่งยังไม่เข้มแข็ง เป็นต้น (<https://sites.google.com/nb1.go.th/aocnb>)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลง, เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา เข้าใจทิศทาง และได้พัฒนาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และเป็นกรอบพิจารณาสรรหาและแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียน จำแนก ตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

สมมุติฐานการวิจัย

1. ครูผู้สอนที่มีเพศแตกต่างกันมีการรับรู้ต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีการรับรู้ต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีการรับรู้ต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ปีการศึกษา 2562 รวมทั้งสิ้น จำนวน 2,190 คน.

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างใน อึ้งรุณี เอกะกุล, 2543) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยใช้พื้นที่อำเภอเป็นชั้นในการแบ่ง

2. ตัวแปร

2.1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของครูผู้สอนในโรงเรียน ประกอบด้วย

2.1.1 เพศ ได้แก่

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.2 วุฒิต่างการศึกษา แบ่ง เป็น 2 กลุ่ม คือ

- 1) ตั้งแต่ปริญญาตรีลงไป
- 2) สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.3 ประสบการณ์การทำงาน แบ่ง เป็น 3 กลุ่ม คือ

- 1) 1- 10 ปี
- 2) 11-20 ปี
- 3) 21 ปี ขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ 1) ด้านวิสัยทัศน์ 2) ด้านความทันสมัย 3) ด้านความรู้ความสามารถด้านการบริหารงาน 4) ด้านภาวะผู้นำ 5) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 6) ด้านการประสานและเชื่อมโยง 7) ด้านความมุ่งมั่นตั้งใจ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียน แบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วย เพศ วุฒิต่างการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียน ประกอบด้วยคุณลักษณะ 7 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านวิสัยทัศน์ 2. ด้านความทันสมัย 3. ด้านความรู้ความสามารถด้านการบริหารงาน 4. ด้านภาวะผู้นำ 5. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 6. ด้านการประสานและเชื่อมโยง 7. ด้านความมุ่งมั่นตั้งใจ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ใช้สอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอน

4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

4.1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 แนวคิดการสร้างแบบสอบถาม และกรอบแนวคิดการวิจัย

4.2 สร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำนวน 7 ด้าน ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

4.3 หาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้องการใช้ภาษา ความเหมาะสมของข้อความ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านตรวจสอบความสอดคล้องของข้อความกับคุณลักษณะที่ต้องการตรวจสอบ พบว่าแบบสอบถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง .80 – 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับตัวแทนที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .99

5. การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยตนเอง สำหรับโรงเรียนที่อยู่ใกล้ และส่งทางไปรษณีย์ สำหรับโรงเรียนที่อยู่ไกล ตลอดทั้งผ่านระบบราชการโดยขอความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ในการส่งแบบสอบถามให้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

6.1 วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยหาความถี่ และร้อยละ

6.2 วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.3 เปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตาม เพศ และวุฒิการศึกษา โดยใช้ t-test แบบ Independent และจำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way ANOVA

สรุปผลการวิจัย

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองบัวลำภู เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านภาวะผู้นำ รองลงมาคือ ด้านความมุ่งมั่นตั้งใจ, ด้านความรู้ความสามารถด้านการบริหารงาน และด้านการประสานและเชื่อมโยงเท่ากัน, ด้านวิสัยทัศน์, ด้านความทันสมัย และต่ำที่สุดคือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

2. เปรียบเทียบระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่าง

อภิปรายผล

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา เป็นบุคคลที่สำคัญต่อการผลักดันและขับเคลื่อนให้การศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะการศึกษาในระบบ หากผู้บริหารมีคุณลักษณะที่เปรียบพร้อมทุกด้าน ด้วยแล้วยังสร้างการเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าต่อผู้เรียน สถานศึกษาและชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งผู้เรียนต้องมียังน้อย มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สอดคล้องกับแนวคิดของ พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2557 : 1) เห็นว่า ทักษะศตวรรษที่ 21 ของเด็กไทย คือ E (4R + 7C) จึงต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการบริหารให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับ อดุลย์ วังศรีคุณ (2557) ให้แนวคิดการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 : ผลผลิตและแนวทางการพัฒนา การศึกษาคือเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนและสังคม กล่าวคือ การศึกษาจะพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ เพื่อให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและสังคมไทยที่กำลังก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 อันเป็นยุคที่มีความสลับซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การศึกษาของไทยต้องปรับเปลี่ยน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเหมาะสมกับความต้องการและบริบทของสังคม สอดคล้องกับ โยธิน นิลช (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ เป็นกลไกและเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการบริหาร จัดการ การศึกษาให้มีคุณภาพและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหารตามนโยบาย ดังนั้นผู้บริหาร จึงจำเป็นต้องมีการปรับตัว ปรับวิสัยทัศน์ เพื่อการพัฒนาตนเองและพัฒนาองค์กรให้ สอดคล้องกับการพัฒนาเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 จึงมีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาและ ปรับปรุง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอยู่เดิม เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพ ขีดความสามารถที่มีความโดดเด่นเหมาะสม

2. เปรียบเทียบระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามเพศ, วุฒิ การศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่าง ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 มีนโยบายการบริหารทรัพยากรบุคคล ให้เกิดความบริสุทธิ์ ยุติธรรม ไม่ว่าจะเป็นการบรรจุแต่งตั้ง การย้าย รวมถึงการพัฒนาบุคลากรด้านการงาน และคุณภาพชีวิต แบ่งการบริหารจัดการแต่ละอำเภอ รับมอบนโยบายแล้วไปดำเนินการให้สอดคล้องกับบริบทเน้นการมีส่วนร่วม โปร่งใส คุณธรรมและจริยธรรม มีศูนย์เครือข่ายประกอบคณะกรรมการที่เป็นครูในท้องถิ่นที่ประสานงานปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จึงทำให้การบริหารจัดการเรื่องการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 <https://sites.google.com/nb1.go.th/aocnb>) จึงให้ผลการรับรู้ของ ครูต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่าง อีกประการหนึ่ง การรับรู้ของครูที่สอนในโรงเรียนต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จากความหมายของการรับรู้

คือกระบวนการที่คาบเกี่ยวกันระหว่างความเข้าใจ (Understand) การคิด (Thinking) การรู้สึก (Sensing) ความจำ (Memory) การเรียนรู้ (Learning) การตัดสินใจ (Decision) การแสดงพฤติกรรม (Behavior) อันเกิดจากสิ่งเร้าทั้งภายในและภายนอก เข้ามาสัมผัสส่งตรงไปยังสมอง เกิดการรับรู้ได้จากสิ่งเร้าที่สัมผัส คืออะไร การรับรู้จึงมีความสำคัญต่อ การเรียนรู้ เจตคติ อารมณ์ เป็นต้น (กันยา สุวรรณแสง, 2544) สอดคล้องกับ สมพงษ์ นาคเจือ (2558) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของข้าราชการ ครูโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก และการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ บุษบา คำนนท์ (2559) วิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ในทัศนะของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ในทัศนะของครูในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ในทัศนะของครู จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ ศุภมาส วิษณุนาม (2560) วิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

1.2 ผลการวิจัยเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้มีประสิทธิภาพในการบริหาร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ภายในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

2.2 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กันยา สุวรรณแสง. (2544). *จิตวิทยาทั่วไป = General psychology* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : รวมสารน.
- ทอฟฟเลอร์, อัลวิน. (2538). *คลื่นลูกที่สาม*. แปลจาก The Third Wave โดย สุกัญญา ติระวนิชและคณะ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์ จำกัด.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2557). *การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพพรรณ เกียรติโชติชัย. (2545). *กระบวนทัศน์ใหม่แห่งการศึกษาในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : การศึกษา.
- โยธิน นิลคช. *คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 Characteristics of School Administrators in the 21st Century*. (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 3 พฤศจิกายน 2562) จาก : วารสารการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ “GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2018”. <file:///C:/Users/jaidee/Downloads/1634-3303-1-SM.pdf>.
- ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 3 พฤศจิกายน 2562) จาก : บทความร่วมสร้างสรรค์ แบ่งปันความรู้ เพื่อสังคมแห่งการเรียนรู้ – Knowledge Sharing. <http://www.thailibrary.in.th/2019/08/20/national-strategy-20yrs/>
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2556). *กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากรณีทัศนคติต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.
- บุษบา คำนนท์ .(2559). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ในทัศนะของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา)*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศุภมาส วิสัยนาม. (2560). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี (วิทยานิพนธ์. ค.ม. (การบริหารการศึกษา))*. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สมพงษ์ นาคเจือ. (2558). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของ ข้าราชการครูโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 6 (วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์)*. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

<https://sites.google.com/nb1.go.th/aocnb>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 3 พฤศจิกายน 2562) จาก :

http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=13679&Key=news_research

อดุลย์ วังศรีคุณ. (2557). การศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 : ผลผลิตและแนวทางการพัฒนา. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 2557 บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.